

Ի՛նչ վե՛րդա՛մբանեա՛ն է՛զգա՛խա՛ն է՛լէ՛րբ՛ :

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Պու. կիւնքի Լա Թիւրքիսէ շու. վէճճ իւէ օգուսնուշ տուր :

«Պաղէթամըզ պասըլմագ տա իքէն, վիւքէլաճա մուհիմմ թէպէտտիւլաթ վազը օլտուղունու իշիթմիշիզ տիր :»

—Սատրազամ հազրէթլէրի, իշ պու բէնճէնպիս կիւնքի, Տօլմա պաղչէ սա- րաւը հիւմաեունա ազիմէթլէ, իւշ սա- աթտան զիեաւտէ, Ձաթը հազրէթի Շահանէ իւէ իսթիշարէ իյլէմիշէր տիր :

Ենվմի մէջքիւրտէ, վիւքէլա մէճ- լիսի, սատրազամ հազրէթլէրին թաճ- թը ըիտտէթինտէ օլտազ, պահրիեէ նազըրը Հիւսէյին Ալիի բաշանըն գօ- նազըրընտա իճթիմա էյլէմիշ տիր :

—Խարիճիեէ միւսթէշարը Գարա- թէօտօրի էֆէնտինին, Սէն Բէթըրս- պուրկ սէֆիրի, վէ մալիեէ միւսթէշա- ըը Արթին էֆէնտինին, խարիճիյէ միւթէշարը նասպ օլունաճաղը սէօյլէն- մէքտէ տիր :

—Պարոն Հօսման, էվվէլիսի կիւնքի Պապը ալիեէ կիտէրէք, սատրազամ հազրէթլէրին վիզիթա վիրմիշ տիր :

—Օսթրօ—Օթօման տիրէթթօրու Մ. Ֆրանգ, բազար Թիշամըսը, խանէսին- տէ միւքէմմէլ պիր պալօ վիրէճէք տիր :

—Մըսըրտա իգամէթի էսնաօընտա, Ձիվէր պէյ հազրէթլէրինէ, խըտիվ հազրէթլէրի վէ ֆամիլեալարը թարա- ֆընտան կէօնտէրիէն հէտիշէրտէն մաւտա, խըտիվ հազրէթլէրի, միւշա- րիլէյհէ, 25,000 Լիրա վիրմիշ տիր :

Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, խըտիվ հազ- րէթլէրինին մալտուլէրի տիւլիւնլէրի միւնտիպէթի իւէ, Գահրէտէ վիրիլէն գիեաֆէթլէր, վէ պիր չօգ տալէթլի- լէրին, Լօգանթալարտա իգամէթի իթ- տիրիլմէլէրի մէսարիֆլէրի իշին, կիւն- տէ, սէքիզ պին Ֆրանսըզ ալթունու կիթմէքտէ իսիշ :

Խըրիսթիեան միլլէթլէրին ըուհ- պանլարը, միւշարիլէյհիմ բըրէնսլէ- րին նիքեահընտա հազըր պուլունմագ իշին տալէթ օլունմուշարը, վէ նի- քեահտան սօնրա, խըտիվ հազրէթլէ- րի վէ Պամիլեալարը թէզալիւաի էօմր ու իգպալլէրի իշին տուա իթմիշէր, վէ կիթտիքլէրինտէ, հէր պիրիսինէ, Թթլաւտան պիր թօրպա իշինէ վազ օ- լունմուշ օլտուղու հալտէ, պիրէր գաշ- միր, պիր թօր իքէք գուճաշ վէ պիր գաշ ալթուն վիրիլմիշ տիր :

—Բասթիլանէյի ամիրէեէ վարիտ օլտան թէլէկրաֆար, Բուճէլի վէ Անա- տօլունտա հարէքթի արզ վուգու պուլ- տուղունու պիրիլմիշէր տիր :

Ալաֆրանկա իւտուրվար 10 ու ախշա- մըսը Տիւրացցօտա, վէ մահը մէջքիւ- րուն 11 ի սապահըսը Գալալտա, վէ 12 սինտէ Եօզղաւտտա չիտտէթլիճէ հա- րէքթի արզ վուգու պուլունշ իսէ տէ, հէլէ քի, հիշ պիր խաւարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր, նաքօլիտէն ալընան թէ- լէկրաֆար, վէսուվ նամ աթէշֆիշան տաղըն, աթէշ Բիւսկիւրմէքտէ օլտու- ղունու պիրիլմիշէր տիր :

—Մաթպուլաթ գանունունու թատիլ իյլէմէք իշին պու քէրիէ թէշըլ պույ- րուլան գօմիսին, էվվէլիսի կիւնքի, իւք տէֆա օլտազ Պապը ալիտէ թէ- ճէմիւ իյլէմիշ տիր :

—Իթալեա էլիսի գօնթ Պարպօլա- նի թարաֆընտան, սալը ախշամըսը պիր պալօ վիրիլէճէք տիր :

—Սուրիա վալիսի սապըզ Սուպհի բաշա հազրէթլէրինէ, Եէնի վալի Հա- լէթ բաշա հազրէթլէրինին օրաեա միւ- վասէլէթլէրինէ տէկին, թէսլիյէի ու-

մուրա միւտալէմէթ իթմէլէրի իշին, պա թէլէկրաֆ, մագամը սատարէթ- ուզմատան էմր ու իշար պուլունմուշ տուր :

—Պուրկազտա խալլի վազըթտան պէրու հիւքմ իյլէմէքտէ օլտան գու- րազըզ վէ սըճազըզ սէպէպինտէն, ինէք վէ գօեունլարա պիր նէվլի խաս- թալըզ տիւշիւպ, բէք չօգ հալլան թէ- լէթ օլունշ տուր :

—Սուսամ ճէզիրէսինտէ թապ ու նէշը օլունան զազէթա, սէքիզ կիւն միւթէմատինէ, ճէզիրէյի մէջքիւրուն շարզ թարաֆընտա վուգու պուլուն հարէքթի արզտան, նուֆուսճա հիշ պիր թէլէֆիեաթ վազը օլմամըզընթ թաստիգ պիրլէ, Եալընըզ պիր գա- տընըն, միւսթէսնա օլտազ, իւզէ- րինէ պիր քիթմիտ տիւշիւսի իւէ, խա- ֆիֆճէ Եարալանմըշ օլտուղունու պիր- տիրմիշ տիր, Հարէքթի արզ, ճէզի- րէնին Եալընըզ պիր ճիհէթլինտէ մահ- տուա օլունա, սալիր հէր Եէրտէ սալ- քի տուեունմամըշ պիրլէ, Սուսամ ճէ- զիրէսինին Եազընթտա պուլունան զալէթ ուֆագ առալարտա հիշ պիր շէյ տուեունմամըշ տըր, վազը օլտան խասաթաթ, պիր գաշ ուֆագ էվլէրին Երզըմասընտան ի պարէթ տիր, ճէ- զիրէնին մահէլի մէրքէզինտէ վէ քէօյ- լէրտէ պիր գաշ էսքի էվլէր, օթու- րունմագ պիր հալ քէսպ իտիպ, պիր թագըմ տուվարար տա տիւշմիւշ վէ Եալսոտ չաթլամըշ վէ պիր չօգ խանէ տէ, իաֆիֆճէ զէտէլէնմիշ տիր :

Թահգըզ օլունտուղունա նէզարէն, չիտտէթլի հարէքթի արզալար, տալի- մա կիճէ վազըթ, վուգու պուլունմուշ տուր :

—Բուճէլի շըմէնաթէլէրի իւէ Սըրպիսթան տէմիր Եօլարընըն Եէնի բազար ճիհէթինտէն պիրլէշտիրիլմէսի- նէ, թարաֆը հիւքիւմէթը սէնիլէտէն միւսաւտէ պուլունտուղու, մագա- մը ճէլիլէյի խարիճիեէտէն Սըրպիս իմարէթինէ պէհան գըլընտըրը, Պէր- լինտէ թապ ու նէշը օլունան իօզէթ- նիսիսնալա, Պէլկրատտան Եազըլմըշ տըր :

—Տիւն սաաթ իւշ գարաղլարընտա Պաթիհ ճիւլարընտա Մալթա չարլըսըն- տա, պիր տիւքքեանտան աթէշ զու- հուր իտէրէք, Եալընըզ մէջքիւր տիւք- քեան միւսթէթէք օլտուղու հալտէ, վէ Եինէ սաաթ պէշ գարաղլարընտա, Պէ- չիկթաշտա, պիր խանէտէն զուհուր ի- տէն աթէշ իւզէրինէ, օր-նըն զապը- թա միւտիրի հաճի Հասան պէյին, մայէթի նէֆէրաթլըյա, հիւճուճ վէ զայրէթի իւէ պիր թարաֆա սիրաեէթ իթմէքսիլին պասաթըլմըշ տըր :

—Էվվէլիսի կիւնքի, Գանլըճատա կէմինին պիրի, Եէնի քէօյ գաեքլա- րընտան պիրիին պաթըրըզ, գաեքլա- տալի քաթմագ րատտէլէրինէ կէլմիշ իքէն, էօթէտէն Շիրքէթի խարիեէ վաքօրլարընտան 6 նիւմէրօլու վաքօ- րուն գաքտանը կէօրիւպ, վաքօրու, դէ- վալլը գաեքլաճընըն պուլունտուղու մա- հէլլէ կէօթիւրիւպ, մէրգուճու գուր- թարմըշ տըր :

—Պըրուսատան ալաֆրանկա իւտուր 12 թարիլի իւէ, Պարտիլ Պօֆօր զա- զէթաթընա շու վէճճ իւէ Եազըլմըշ տըր :

«Տիւնքի կիւն, էօյլէտէն սօնրա, ումուրու նաֆիա նազըրը Էտէճ բա- շա հազրէթլէրի, շէհրիմիզէ միւվասէ- լէթ իյլէթի, Համտի բաշա հազրէթ- լէրի, միւշարիլէյհի գարաղլարմագ իւզ- րէ, Մուսանեաեա կիթտի, Մ. Բըրէ-

սէլ, պէրապէրինտէ պիր գաշ միւհէն- տիս օլտուղու հալտէ, իզմիտ թարի- գի իւէ, պու սապահ պուրաեա կէլտի- տէմիր Եօլունմուզ իւզէրինէ իսթիշարէ իտիլէճէք տիր :

—Էվվէլիսի կիւնքի, ապէրին պիրի պէրապէրինտէ պիւ ֆահիշէ պուլուն- տուղու հալտէ, Գարաքէօյ քէօթիւ- սիւնտէն կէշտիրի սըրաւտ, գօլ կէզէն զապիլիեէլէրին պէօյիլիւ, գըլլաթը- նա կիթմէսի իշին մէրգուճ նէֆէրէ տալէթ օգուր, վէ իթաաթ իթմէսի- կինտէ, թուլտուրաճաղընթ թէհտիտ Եօլուն պիրտիլմէսի իւզէրինէ, պէյն- լէրինտէ պիր մուարազա աթը չըգար, վէ ապէր նէֆէրի անիտէ, գըլըճընթ գընթտան չըգարաթըզ պիրլէ, միւշա- զիմին էօլիւմ տէրէճէսինտէ պօղազըն- տան վուրուր, Միւլազիմ ճան չէքիշ- մէքտէ օլունա, գաթիլ տալի տէրտէսթ օլունմուշ տուր :

—Աճէմ թէմպէքիճիլէրինի, Օսմանլը թէպաւարը կիպի, պէհիեէ վիրիլիսի- նի վիրմէէն մէճպուր գըլան գանուն, Իետուր. 1/13 տէն պաշաեաբագ, մէվ- գըլի իճրաեէ վազ օլունմուշ տուր, Մէջքիւր վիրիլի վիրմէք իսթէմէէն թէմպէքիճիլէրին տիւքքեանլարընթ գարաւաթը զըմընտա, բօլիսէ էմր ու թէնպիհ օլունմուշ տուր, Էլլէր ալտը- ղըմըզ մալիւմաթ սահիհ իսէ, Պապը Ալի, Էրդուճ մազպաթաթ ահքեա- մընճա, բաթանթա վէ կէօմիւք րու- սուճաթը ճիհէթի իւէ իրանլըլարա օ- լունան միւսաւտէյէ իսթամ վիրմէէն արար վէրմիշ տիր, Էլլէք բաշա հազ- րէթլէրի, թէհէրանա վիրուտինտէ, հիւքիւմէթլինին մէջքիւր գարարընթ, իրանըն վիւքէլա հէյեթիլինէ թէպիլի իյլէմիշ տիր, Մէջքիւր թէպիլի, նօ- թա գըլըզլէ վազը օլունա, բաշայի միւ- շարիլէյհի մէջքիւր նօթաւտ, իւշ ա- յա գատար, պու մաւտէ հագգընտա Պապը ալի իւէ իրան հիւքիւմէթի պի- րիպիլէրի իւէ ուզալմաթըլարընտա, Պապը ալիին մէջքիւր Էրդուճ մազ- պաթաթըն արթըզ թանըմոնըզ, Էվ- րօպա թիւճճարլարը վէ էսնաֆլարտան ալընան վիրիլի, իրանլը թիւճճար վէ սանաթ քեարլարընտան տալի իսթէ- Եէլէլինի իրան հիւքիւմէթլինէ պիւ- տիրմիշ տիր (1. Հէրմա)

ԵՆՄԷՆ ՍԷՆԷՐԻ Ստանտան Եազըլմըշ կէօրէ, Բանքէպան գաթաթը գօմանտանը, Յիւզիլ բաշանըն Եանընա կիթմէլտէն, Հօտէյտա թարիգի իւէ իսթանպօլա իզամօլունաճաթ տըր, Սէօյլէնտիկինէ նէզարէն, Յիւզիլ բաշա, կէշէնլէրտէ պէրապէրինտէ իքի պին նէֆէր ապէր պուլունտուղու հալտէ, Գանքէպան- տան Եօլա չըգըզ, խալլի վազըթտան պէրու, Ստանանըն չըմալ թարաֆըն- տա վազը Պապիտաթ նամ մահէլլտէ ճէմ իտիլմիշ օլտան ընիլ պին արապ- տան միւրէքքէպ պիր Ֆըրգայը թար ու մար իյլէմիշ տիր, Արապլարտան աթօրթ Եիւզէլլէն Եիւտտէ ատամ էօ- լիւպ, պիր չօգ Էսիր տէ, Գանքէպա- նա կէօթիւրիւմիւշ տիր, Օսմանլը- լար, Եէմէնին թէքէլէրինտէ պուլունան քեաֆիթէյի գալէպալը Երզմագտա օ- լունա, սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, չիմտիեէ գատար, օթուգ տէօրթ գալէա Երզ- մըշար տըր :

Գուսաթ շէրիֆտէ պասըլան Սիօն նամ ըիսալտէ, աթիտէքի հալաւտիս- լէր օգունմուշ տուր :

Ամսոյս Էին Սաքսոնիոյ գահաժա- ռանք իշխանը ընկերակցութեամբ տե- ղուոյս վսեմ. Կառավարչին, Գերմանիոյ հիւպատոսին, և զօրաց մեծ բազմու- թեամբ քաղաքս մտաւ, Յատկապէս մեր վանքը այցելութիւն ըրաւ և Ս. Պատրիարքի հետ ժողովաւորաց վարժարանն ևս եկաւ և անտի գոհ սրտիւ մեկնեցաւ իւր բնակութեան տեղին, Ամսոյս Տին քաղաքէս ճամբայ ելաւ դէպ ի յԱղէքսանդրիա :

—Տին Բ. Դունէն տեղուոյս վսեմ. Կառավարչին ուղղեալ հեռագիր մը եկաւ, որով կը ծանուցանէր Յունաց Պատրիարքին անկումը և միաբանու- թեան Բրոգորիոս Գիսանորդ Եպիս- կոպոսին տեղապահ նշանակուիլը։ Սոյն հեռագրի իմաստը պարունակող երեք հեռագիր ևս Յոյն միաբանութիւնը ընդունեց։ Հեռագրի եկած միջոցին Պատրիարքը՝ որ քաղաքէս դուրս չըը- ջագայեւու ելած էր, ուտիկանութեան պաշտօնէի մը ձեռքով, որոյ հետ ըն- կերացած էին մի քանի զինուորներ, ի պալատ հրաւիրուեցաւ, ուր ներկայ էին միաբաններէն յիսուն հօգի՝ Գիս- իանորդ Բրոգորիոս Եպիսկոպոսին հետ, որը նոյնպէս կանխաւ հրաւիրուած է- ին։ Կառավարչուեցաւ Բ. Դունէն եկած հրամանագիրը, որ կասէր, թէ Կիրի- լիոս Բ. Պատրիարքը՝ որ ցարդ Ազգին որոշմամբ և Տէրութեան վաւերաց- մամբ Պատրիարք էր, այսուհետեւ իւր պաշտօնէն դադարած է։ Մի և նոյն միջոցին միաբանութեան ևս հրաման եղաւ որ առժամանակեայ պատրիար- քական տեղապահ մը որոշեն, որք ան- միջպէս Գիսանորդ Բրոգորիոս Եպիս- կոպոսը ներկայացուցին և ընդունուե- ցաւ։ Տեղապահը վսեմ. Կառավարչի կողմէ պատրաստուած փառաւոր ձի- ու մը վրայ նստած հանդերձ միաբա- նութեամբ և զինուորներով ի Ս. Յա- րութիւն գնաց, ուր միաբանութիւնն ուրախ սրտիւ զիրար կողջուեցր «Քը- րսոտոս յարեաւ ի մուեւրոց» ասելով և Գրիստոսի Ս. Գերեզմանին հանդէպ Օսմանեան բարեխնամ կայսեր կենաց և բարօրութեան համար բարեմաղ- թութիւններ ընելէ զինի մեծ ուրա- խութեամբ իրենց վանքը գնացին։

Իսկ Պատրիարքը պալատէն յատուկ պահապան զինուորներով ի պատրիար- քարան գնաց, Այս միջոցին Յոյն ժո- ղովուրդը մեծ յուզման մէջ էր, քա- ղաքիս փողոցները զինուորներով լըց- ուած էին խռովութիւն տեղի չունե- նալու համար։ Միշտեւ անդամ խա- նութները Կառավարչի հրամանաւ գոց- ուեցան։ Մի և նոյն միջոցին ժողովուր- դը Բ. Դունէն հեռագրին՝ թէ իրենց պատրիարքը կուգեն։ Նոյն գիշերը ժա- մը 10 ին վսեմ. Կառավարիչը հանդերձ մի քանի Յոյն Եպիսկոպոսներով պատ- րիարքարանի սենեակները կնքեց և պատրիարքը երկու հարիւր ձիաւոր զօրքով Յոպպէ զրկուեցաւ, ուր գալ- մագամին քով հսկողութեան տակ մը- նայ մինչեւ ամսոյս 18 ին, և նոյն օրը Պոլիսէն յատուկ Օսմանեան չոգենաւ մը գալով՝ ի Պոլիս տաքաւ կիրիլիոս պատրիարքը, որոյ հետ նսեւ Նիքո- ֆորոս Ը. վարդապետը։

—8 ին Ռուսաց հիւպատոսը Ռուս ուլտաւորաց արգիլեց՝ որ այսուհե- տ եւ ոչ Յունաց վանքը երթեւեկեն, ոչ գիշերները Ս. Յարութիւն մնան, և ոչ Յունացմէ մոմ առնեն, և սպառ- նացաւ միանգամայն, որ այս արգիւ- քին դէմ գործող ուխտաւորը պիտի աքսորէ։

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Այս բարձր շատերուն ծանօթ եղած է ներկայ դարուս մէջ, գրեթէ չկայ երկիր և չկայ ազգ որուն մէջ լուսած չըլլայ ասոր հնչուիլը, սակայն ասոր ինչ բան լինելուն նկատմամբ, գաղափարի տարբերութիւններ չատ են։ Ուստիք կ'սեպեն թէ երկրի կամ ժողովրդեան մը համար կրնայ քաղաքակրթեալ է բուսիլ երբոր անոր արտաքին վիճակը հանգիստ ու երջանիկ է, որուն մէջ հարստահարութիւն չկայ, դատաստանները արդարութեամբ կը տեսնուին և հասարակութեան արտաքին կացութիւնը հանգիստ պահելու համար ինքնատարութիւն կայ։ Ուստիք ալ կը սեպեն թէ երկրի կամ ժողովրդեան մը համար կրնայ այսպէս բուսիլ որնոր դրսեանց քիչ չատ կը նմանի քաղաքակրթեալ համարուած երկրի կամ ժողովրդեան, խոսակցութեան կերպերու, հագուստի, ուտելիքի և այլ ասոնց պէս բաներու մէջ։ Շատեր ալ կան որք կը սեպեն թէ երկրի կամ ժողովրդեան մը համար կրնայ քաղաքակրթեալ է բուսիլ, երբ անոր մէջ սահմանաւոր դատարարակութիւն մը կայ և բաւական հոգի տարուի անոր, թէպէտ սահմանէն անդին բնաւ չտնցնելու պայմանաւ։ Քաղաքակրթութիւն բառին ընտանի նշանակութեանը նայելով յիշեալ երեք վիճակներն ալ շատ հնուի են անկէ, եթէ առաջին քաղաքարք ուղի համարելու ըլլամք այն ատեն կը պարտաւորիմք հաւատարմի մ աշխոյժ հովիւներու ինքնատարութեամբ լաւ մարդագետներու վերայ հանգիստ և ապահով արածող ոչխարաց հօտերու համար ալ բնութե քաղաքակրթեալ են, ինչու որ արտաքին կացութիւննին հանգիստ, ապահով և երջանիկ է։ Իսկ եթէ երրորդ քաղաքարք ուղի համարելու ըլլամք այն ատեն կ'պարտաւորիմք կապիկներու և թռչուններու համար ալ բնութե քաղաքակրթեալ են, քանի յիշեալ երկու տեսակ կենդանիներն ալ, արտաքին նմանողութեանց մասին շատ ճարպիկ և յառաջողէմ հանգիստեցեալ են, մէկը մարմնական շարժմանց և ձեւերու մասին, միւսը խոսելոյ կամ հընչելոյ մասին։ Գալով երրորդ քաղաքարքին՝ այն ալ քաղաքակրթութիւն բուսելոյ արժանի վիճակէ մը շատ հնուի է, քանզի առանց մտաւոր դործունէութեան իկ արտաքին և սահմանաւոր դատարարակութեամբ մը կրթութիւն կենդանիներուն պատմութիւններ խիստ շատ և ուղղաբեկ յիշ դարմանալի են։ Այժերու համար կը պատմութիւն ժողովրդեան միջնէ անդամութեաբանական հաշիւներ կ'ցուցնեն փայտի կտորներու վրայ գրուած թըւանշաններու միջոցով, ուզուած գումարին պատասխանող թեւանշանները ցուցող փայտի կտորները բոտ կարգի իրարու ըով շարելով։ Ուրեմն հարցնելու ենք թէ ճշմարիտ քաղաքակրթութիւնը ի՞նչ է, և թէ ի՞նչ հանգամանքներով կը ձայնցուի։ Քաղաքակրթութիւն բառին մէջ պարունակուած առաջին իմաստը յայտնի է ամենուն որ յառաջագիւլութեան կամ տեսակ մը զարգացման զգացումէն ծնեալ է։

Երբոր կ'տեսնեմք այնպիսի ժողովուրդ մը որ իւր առջի վիճակը փոխելու և լուսագոյն յիճակ մը առնելու և օր բան զոր զայն բարոյնքելու ընթացքի մէջ յառաջի կ'ըլլիմք երբ կ'սեպենք զայն որ տղիտութեան արդիւնք եղող անտեղի քաղաքարքները և նա

խոսքաշարունակները կ'ընդունուի կամ կ'հաղ-
կառվի զուգարկները և սկզբունք-
ները կ'ստանան իրեն, և ուղղութեան
ու ճշմարտութեան սկզբունքներով
կ'զարգանայ ու յառաջ կ'երթայ՝ այ-
նոր երևոյթը այնպիսի ժողովրդեան
մէջ վերայ մեր մէջը հասնութեան զգա-
ցում մը յառաջ կ'բերէ. և կ'սկսինք
սնորսվերայ ունեցած հին գաղափար-
նիս փոխել, նոր իրողութիւն մը կայ
աչքերնուս առաջը, և այն իրողութե-
ան նոր գաղափար մը կ'ստանա մը
մտքերնուս մէջ. ուստի այս նորու-
թիւնները կ'ստեղծեն քաղաքակրթու-
թիւն բառը իւր ընտանի և ճշմարիտ
նշանակութեամբը, Ուրեմն այս մեծ ի-
րողութիւնը որն որ քաղաքակրթու-
թիւնն անուանեցինք, իւր մէջը երկու
տարբեր կ'աւանդանալէ, այո, երկու պա-
շտօններ անհրաժեշտ հարկաւոր են
անոր գոյութեանը համար. նո՛ւ միայն
երկու վիճակներու մէջ կրնայ ապրիլ
և երկու նշաններով կրնայ յայտնել
իւր գոյութիւնը, որք են ասնհատա-
կան յառաջագիմութիւն և ընկերա-
կան յառաջագիմութիւն՝ իլաւ ան-
գործ։

Ճշմարիտ քաղաքակրթութեան դո-
յութեանը համար այս երկու տարերե-
քը անքան էական են, որչափ որ Նոյ՝
օգի՝ և այլ բնական օրհնութեանց դո-
յութեանը համար զանոնք քաղաքը ոչ
պարտք չի հական են, յոր և է անհոտ
մարդիկ կամ քնկերութեան մէջ եփէ
լիւսաք, եռանգ, և շարժում չկայ
յառաջադեմ հանդիսանալոյ՝ օր ջան
զօր լարուսքունելոյ՝ բնական, իմացա-
կան, և բարոյական կարողութիւններ-
նին իրենց պատշաճ յազուրդներովը
մշակելոյ՝ ընդ արձակելոյ և զարդայնե-
լոյ՝ նորա ամենախիւ հեռի են քաղա-
քակրթութեան միծակէ :

Նաև յայտնի է, թե յիշեալ երկու
տարերքք հարկաւորապէս կապակցեալ
են յորտաւ այնպիսի մտեմբմով թեամբ
որ մէկը զմիւսը չուա յառաջ կը բերնէ:
Եթէ անհատից սրտին մէջ կալ յառա-
ջագիմով թեան և ի լաւ ահդդ դարգաց-
ման եռանդը՝ կրնայ ըլլալ որ անոնց
մէ բաղկացեալ ընկերութեան մտեմբ
որտեղ մէջ այն չգտնուի: Նոյնպէս և
թէ ընկերութեան մէջ կալ և կ'ըզօրս-
նայ՝ կրնայ ըլլալ որ զայն բաղկացեալ
անհատից մէջ չըլլայ:

Քաղաքակրթութեան նիւթ պէտ
և բարդագէտ յաջողութեան և հարստ
տութեան մէջ նշանաւոր սեպտեմբերի
գայ պատմութիւն երբ աչքէ
կանցնեմք պարզ և յայնիկ անանկ
թէ անոնց նշանաւորութեան գաղտնի
ք յիշեալ երկու տարեքն իրենց կայ
բաւն է :

Արդ՝ գաղտնիքը համայն ազգաց
համար ալ նոյն է և նոյնը պիտի մնայ
ու բնաւ պիտի չ'փոխուի: Անհատա-
կան յառաջադիմութիւն և ընկերական
յառաջադիմութիւն 'ի լաւ անդր, 'ի բ-
եանց պատշաճ միջոցներովն ու յագու-
ղովք:

Ի. Հ. Ստեփանն ի թիւնեան
ՍԻՄԵՆԱՅ ՈՅՑ
Նաորը քի իւան ի թմիշ ի աիւր, Արմ.
աւէր ի բեմիւ հար թէ էլ ի ֆիլ օլտուրա

հալտե , պո. ոէնէ ապիւն պիր Սիւալա-
ցոյ չգաբըլմը , վէ թիխէ խատէմէ.
սինէ լիզումու. օլան . խոյլիճէ ետն.
լըյար կէսսթէրիմիէ տիր :

Մէջքիւր Սխալացոյց քիթսոյճրլտը-
տա սաթըլնագ տա տըր :

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՏԻԿՄԱՅԻ
ԲԺՇԿԻ ՄԸ ՅԵՇԱՏԱԿՆԵՐԸ
ԺՅԶԻՖ ՊԱԼՍԱՄՈ

Այլստհաճանօթ հեղինակին նշանա-
ւոր դորձերէն մին եղող այս հետա-
քըքրաշարժ վիպասանութեան հայե-
րէն թարգմանութիւնը որ ութ հատո-
րի բաժնուած է , այս ամբամ երբորդ
հատորն ալ Պոյիս հասած ըլլալով ,
կը խնդրուի արդոյ բաժանորդներէն
որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնե-
լով Յ. Գաֆաֆեան եղբայր որ ի Չաք-
մազ ճըլար փողոց թիւ 16 ընդունին
հսկէ նոյն հատորը :

Բաժանորդագրու թեւան գինն է 8
Հատորին համար կանխիկ 70 դր.
Մէն մի հատորը կէս արծաթ մէճիտ:

Իզմիրուհիոյ Տէօէեանց տպարէնէն
'ի լոյս ընծայեալ այլ և այլ հեղինա-
կութիւններն և գրքերն Գաֆաֆեան

Եղբայրք գրատունէն կրնան ստացուիլ՝
 ինչպէս որ ալ նոր հեղինակութեանց
 բաժանորդագրութեան կեդրոնն հոն
 է:

ፆ ኮ ኮ ፆ ጣ ኮ ኬ ኮ ሀ ር ዋ
፶ ፭

ՄԱՀՊՈՒՂԵՆԻ ՄԻԼԷԼ
Օթո՛ւ-ճ ՊԻ՛ր ԿԻ՛նԵՆ ԹԱԿԻՄ ՕԼՈՒՆՄԱՌԻՇ ՏՈՒ՛Մ
Ի՜շ ԿՈՒ ՏԻՐԱՎՆԻ՛ր Ե՛լ՞ Կ՛Ե մԱՏԿՈՒ-
ԿԵ՛ն ՄԻԼԷ՛ Դ՛մա՛ ՏԻՐԵՄԵ՛յ ՄԵՆՕՐԹ ՏՐԻՄԵ՛
ԹԱԳՄԻՎ ՕՐՈՒՆԱԿ՛, Տ՛Եր Է՛րՄԵՆԻ քԻ՛-
ԹԱԿՃՐԱՐ Ե՛ռՆԵՆԱԿ՛, քԵՐՐԵ՛ր Կ՛Ե-
ՂԵՆՈՒ ՊԱՐԱՊ Ե՛տՈՒ ՎԵ՛ ՂԱԳԵԹ՛Ա ՍԱՅԹ-
ՃՐԱՐ մԱՐԻՓՆԵԹԻ՛ր Ի՛լԵ ԿԵ՛ՏԵ՛ր ՏՐԻՄԻ՛
ԿԻՐԵ՛ր ԶԵ՛յՐԵ՛ք մ՛ՏԵՆԵԼԵ՛յ ՍԱԹՐԵ՛ր:

ՄԱՀԻՊ ԴԱԶԵԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթա առ Բեռնչեմպիկ ապարդնտա
Գ. 29 իստի խանրնտա

PILULES HOLLOWAY

Գարաճիկեթ, միտե՛ վե՛ պաղղըսալ խաթմաղղարընը էյիլէթիլմէքիլքաթ, րազիպի պոլոռնոմանն չօլուէյ հապլորը, Ենիթր զայիֆիլիյինէ, վե վիճուտ վե ֆիլքիլը զսաֆէ թինէ տախի իլան Ծ.Խ.Կ., հէր նէվի սուլի ամէլ ու հարեքիլմտէն զարվա էսիլլէրի նա- պէսիտ իկտիրիլլէր:

Պաւ հապարդեն, հերեք վէ պէլ իւղերինէ զայնթլէ ֆայտէլի թէհասրի վար արը
չէյլէ քն, գաւը թէհրէլարթլելի իւէ պէրսպէր, հերեյն վէ միտէյն գուվէթ վիրի
վէ հերեք պուլանասար, միտէ էքընլիկ, սաֆրա խամթալըը, եւլ. վէ պաշ արըըըը
տէֆ խալպ, միտէ տիւղէլը, թէքլի վիճուտ պիւր չգ խապճալըլըլը մոճիպ զան-
կաթթարըլըլըրտան գուրթուլուպ, արհէթի եէրէնէ կէլըր, րաւթալալըը վէ գուվ-
էթ էնլըր,

CONGUENT HOLLOWAY

Լին պրո իրան, մէջքիւր իւանը կէշմէզ. պու իրանըն ինիտէ պուլունան պէլեսան
 Նվիկիան վրիճի՛ն էնալար, տէրի նապալարընը վէ իսամալըզարընը մութլար, աէֆ
 հանէր, Վէ էսսիկ վէ հէրի շէտիտ աղըլար, դապարնոգ վէ չիչ, պանազ վէ կէօլիւ
 աղըրլարը, աղ վաղըն՝ դարմընտա էլիւէ չիր:

Ինչպես թվահայերէրէ շահան իրաճ, Նէզլէէէ, էօքսսրէրէ, ազնիւէր տաճարաւ իւրնէթի, իրէրէ օյնաճաք, էէր, Վէ Խալաօ տաճարաւ պրէպրէ օլտուգաճն մաւաւա, հէր ճինա քորաճա իլլէթինի աէֆ իտէր :

[illegible]

Compagnie Coloniale

ÉTABLISSEMENT SPÉCIAL POUR LA FABRICATION

Finik & Co

CHOCOLATS

QUALITÉ SUPÉRIEURE

ԱԼԷԱ ՃԻՆՍՏԷՆ ԶՕԳՕԼԱԹ ԵԱԲՄԱԳ ԻԶԻՆ

ՄԱԼԻՍՈՒՄ ՖԱԳՐԻԳԱ

Գօնըանանի Գօրնիսայ թէամիւն օրուանս մէջըլուր Կոմրանեանսն քանգիթիլն չօթ
աճալար խալիս օրուայ իշնտէ տիշարտան չէլ գարըթրրլմամը լէ պու կէւնէտէ
նայի կէօրիւմէտը սուրէթտէ պէօրու տիպաթ իլէ եաբըլմըլ տըր :

Պատմաբանայր մէջդիր, չօգտաթը, սրհնթիլ պէտեմնիյէէէ ֆայտիւթիլ օտաադ եաբ
նադ ինչի թէչըիլ օլունուպ, էհիւնիյէթի իթիհնէ մէսէէ սըրադննս կէլիլրիլիչ, վի
նէր շէտնէ էվիլէ էհալիէէ, ալիս ճիհստէն չօգտաթս եաբալադ իսթէփիչ տիր :

ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱ ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱ ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 2 ᐱᐱ. 50 ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱ 3 ᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 2 ᐱᐱ. 25 ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
ᐱᐱᐱᐱ 3 »	ᐱᐱᐱᐱ 3 ᐱᐱ. 50 ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 2 ᐱᐱ. 50 »
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 3 » 50 »	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 4	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 3 ᐱᐱ.
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 4	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ 5	

Պաշլուհ Բէրքէդ , Բարիստի: Ընթերցողական , Ն. 132

Պատկերում, ֆրանսիացիներն ինչ որ օգտագործում էին, նրանք օգտագործում էին իրենց օգտին: